

Vindkraft i Markbygden

Samrådsredogörelse

1. Inledning

Markbygden Vind AB (även benämnd ”sökanden” eller ”bolaget” i detta dokument) har under tiden oktober 2006 till maj 2008 genomfört samråd enligt 6 kap 4 § Miljöbalken för projektet Vindkraft i Markbygden. Samrådet sköttes inledningsvis av Svevind AB men under det pågående samrådet har Markbygden Vind AB bildats, med syfte att driva vindkraftsprojektet i Markbygden. Markbygden Vind AB har därmed övertagit ansvaret för att driva projektet och ansöka om tillåtlighet.

Projektet är sådant att det skall antas medföra en betydande miljöpåverkan (jfr 3§ i förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar samt bilaga 1 till förordningen), och samrådet har skett utifrån de premisserna. Något särskilt beslut om betydande miljöpåverkan från länsstyrelsen erfordras, mot den bakgrunden, inte.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för den miljöfarliga verksamheten.

Samrådsredogörelsen är till för att ge en samlad bild av samrådet. Här redovisas vilka former för samråd som har använts, när samråd hållits och vilka som deltagit. Vidare redovisas de yttranden som framkommit och hur dessa har beaktats i arbetet med ansökan om tillåtlighet och tillstånd till projektet.

2. Samrådets genomförande

I detta avsnitt redovisas samtliga informationstillfällen som har ingått i samrådet för Vindkraft i Markbygden, se Tabell 1.

Samrådets genomförande har skett i två faser, dels det inledande samrådet som baserar sig på det samrådsunderlag som skickades ut i oktober 2006, och sedan det fortsatta samråd som vidtog i och med utskicket av en samrådshandling (förstudie) i juli 2007.

2.1 Presskonferens

Den 17 oktober 2006 hölls en presskonferens i Piteå. Det var den första officiella presentationen av projektet.

2.2 Utskick av samrådsunderlag och förstudie

Samrådsunderlag

Ett samrådsunderlag skickades ut den 15 oktober 2006 till dem som ansågs berörda av projektet. Underlaget gick ut i form av en broschyr som innehöll en karta, information om den planerade ansökan och inbjudan till ett första samrådsmöte samt inbjudan att lämna synpunkter inför det fortsatta planeringsarbetet om projektet. I tabell 2 redovisas vilka som fått detta samrådsunderlag.

Allmänhet, myndigheter, samebyar, länsstyrelser, organisationer och andra intresserade har under det inledande samrådet haft möjlighet att lämna synpunkter i första hand fram till den 27 november 2006, men synpunkter som inkommit därefter har givetvis också tagits i beaktande.

Bland annat inkom via referensgrupperna önskemål om fotomontage och byggande av pilotprojekt för att öka den samlade inblicken och erfarenheten i tidigt skede av planeringen och utbyggnaden av detta stora projekt.

Förstudie

Under hösten 2006 fram till sommaren 2007 togs en förstudie fram som också utgjort samrådshandling. I denna hade bl.a. gränserna för utredningsområdet för vindkraft justerats jämfört med det inledande utskicket. Redan under framtagningen av denna förstudie inhämtades i två omgångar synpunkter från byarna via referensgrupperna, för att ta vara på de boendes kunskaper och synpunkter. Den 6 juli 2007 distribuerades förstudien till en rad platser, kontaktpersoner, bibliotek, föreningar och samebyar. Synpunkter har kunnat lämnas i första hand fram till och med september 2007, men synpunkter som inkommit därefter har också tagits i beaktande.

Under samrädstiden för detta material, under andra halvan av 2007, hölls fler samrådsmöten i

Markbygden och Infjärden för att inhämta synpunkter och information till projektet.

Kompletterande utskick av förstudien gjordes också i mars 2008.

2.3 Samråd med länsstyrelsen och Piteå kommun

Möten med länsstyrelsen och Piteå kommun hölls två gånger under 2006 (se Tabell 1). Samrådet med kommunen har skett såväl direkt med kommunen som med dess miljö och hälsoskyddsnämnd.

Det första informationsmötet med länsstyrelsen i Norrbottens län och Piteå kommun genomfördes i Luleå den 2 oktober 2006. Bolaget informerade där om samrådsplanerna och redovisade avsikten med ansökan och samrådsprocess. Detta möte kom dock inte att betraktas som en del av det formella samrådet.

Första egentliga samrådsmötet skedde 2 november 2006 med ett möte med länsstyrelsen i Norrbottens län. Även Piteå kommun var representerad vid detta möte.

	Datum	Informationstillfällen
	2 okt 2006	Informationsmöte med Länsstyrelsen i Norrbottens län och Piteå kommun
Inledande samråd	15 okt 2006	Utskick av samrådsunderlag
	17 okt 2006	Presskonferens i Piteå
	22 okt 2006	Samrådsmöte med allmänheten i Långträsk
	2 nov 2006	Samrådsmöte med Länsstyrelsen och Piteå kommun
	13 nov 2006	Samrådsmöten med Östra och Västra Kikkejaure samebyar
	21 nov 2006	Möten i Koler och Långträsk med referensgrupperna
	3 dec 2006	Samrådsmöte med allmänheten i Stockbäcken
	4 dec 2006	Möte med Piteå byaforum
	4 dec 2006	Möte med Piteå kommun om naturvärden i Markbygden
	4 dec 2006	Möte med Norrbottens Ornitologiska Förening i Piteå
	11 jan 2007	Samrådsmöte med Semisjaur-Njarg sameby
	4 feb 2007	Samrådsmöte med allmänheten i Bänkerudden
	4 feb 2007	Möten i Koler och Stockbäcken med referensgrupperna
	18-20 feb 2007	Studieresa till Tyskland
	1 mars 2007	Samråd i Strömnäs kring pilotprojekt 1, Dragaliden.
	24 maj 2007	Samrådsmöte med Östra Kikkejaure sameby
	24 maj 2007	Studieresa till Hornbergets vindkraftpark, Malå kommun
16 jun 2007	Studieresa till Hornbergets vindkraftpark, Malå kommun	
22 jul 2007	Studieresa till pilotprojektet Dragaliden	
Samråd om förstudien	6 jul 2007	Utskick av förstudien
	1 okt 2007	Samrådsmöte med Östra Kikkejaure sameby och SSR
	21 okt 2007	Samrådsmöten med allmänheten i Koler och Lillpite
	31 jan 2008	Informationsmöte på Näringsdepartementet
	20 feb 2008	Samrådsmöte med Västra Kikkejaure sameby
	mars 2008	Fler utskick av förstudien
	16 nov 2007	Samråd med Piteå kommun och Länsstyrelsen i Piteå

Tabell 1. Översikt av informationstillfällen under samrådet okt 2006–maj 2008, uppdelat på inledande samråd rörande samrådsunderlaget samt samråd om förstudien. Informella personliga kontakter redovisas ej här.

Samråd kring projektet och prövningen	31 jan 2008	Samråd med Näringsdepartementet och Miljödepartementet
	14 april 2008	Samråd med försvaret
	8 maj 2008	Information till/samråd med Byggnadsnämnden i Piteå
	8 maj 2008	Möte med referensgrupperna i Markbygden
	9 maj 2008	Samråd med Länsstyrelsen
	2006/-08	Samråd med Luftfartsstyrelsen
	Maj 2008	Samråd med Arvidsjaur's flygplats

Forts. Tabell 1. Översikt av informationstillfällen under samrådet okt 2006 - maj 2008.

2.4 Samrådsmöten med allmänheten

Under oktober 2006 - februari 2007 genomfördes tre samrådsmöten med allmänheten - i Långträsk, Stockbäcken och Bänkerudden (se Tabell 1). Under mötena presenterades projektet och allmänheten fick möjlighet att diskutera och ställa frågor till bolaget och dess samarbetspartners.

Det första samrådsmötet med allmänheten hölls den 22 oktober 2006 i Logen i Långträsk. På mötet närvarade ca 150 personer. Den 3 december 2006 hölls samråd på Stockbäcken byagård, där 52 personer närvarade, utöver projektets personal. På samrådsmötet i Bänkerudden den 4 februari 2007 närvarade 30 personer.

Synpunkter på förstudien har kunnat framföras på två samrådsmöten med allmänheten som genomförts under samrådets senare skede, i Koler samt i Lillpite i oktober 2007 (se Tabell 1).

2.5 Samrådsmöten med samebyarna

Under det inledande samrådet från november 2006 och framåt hölls fyra samrådsmöten med de berörda samebyarna i området (se Tabell 1). Under det fortsatta samrådet under 2007-2008 har ytterligare samrådsmöten hållits med samebyarna (se Tabell 1), främst Östra Kikkejaure vilken är den sameby som berörs i störst utsträckning av projektet.

Under samrådsmötet i oktober 2007 kom bolaget och Östra Kikkejaure sameby överens om att göra en fördjupad utredning, en s.k. social konsekvensanalys som beskriver de förväntade socioekonomiska konsekvenserna för Östra Kikkejaure sameby. Utredningen genomförs i samarbete med samebyn. Bolaget har under 2008 haft nära kontakt med samebyn och har även träffat samebyn vid ett flertal tillfällen.

2.6 Övriga kontakter

Med anledning av fågelskyddsfrågorna hölls ett möte i Piteå den 4 december 2006 med representanter för Norrbottens ornitologiska förenings fågelskyddsgrupp (se Tabell 1). Under samrådet har bolaget genom sina konsulter också hållit regelbundna kontakter med Projekt Kungsörn i Norrbotten.

Telefonkontakter har hållits med Luftfartsstyrelsen kring de förändrade reglerna avseende hinderbelysning.

Informella kontakter för att inhämta information har löpande hållits med lokalbefolkningen och många andra som har kunskaper om området, bl.a. byaföreningar, ornitologer, jägare, naturkännare och samebyar. Vid dessa tillfällen har också uppdateringar om projektet kunnat ges. Vid varje besök som Markbygden Vind AB och projektets konsulter gjort i området har olika personer som bor och verkar i bygden kontaktats.

2.7 Referensgrupper

Ett beslut att tillsätta s.k. referensgrupper från Markbygden fattades vid det första samrådsmötet med allmänheten den 22 oktober 2006. Fem referensgrupper bildades. Syftet med referensgrupperna har varit att de genom återkommande träffar med Markbygden Vind AB skulle fungera som företagets bollplank med lokalbefolkningen. Referensgrupperna skulle få en god inblick i planeringen och få möjlighet att tillföra viktig lokal kunskap som behövdes i projektet. Viktigt att notera är att referensgrupperna varit ett fristående komplement till det lagstadgade samråd som föreskrivs av Miljöbalken.

Under 2006-2007 genomfördes fyra samrådsmöten med referensgrupperna och ömsesidiga telefonkontakter och e-postkontakter har kontinuerligt hållits under projektets gång.

De fem referensgrupper som utsågs bestod av:

- Boende i Koler med omgivning
- Boende i Lillpite-Yttersta-Åträsk
- Boende i Långträsk med omgivning
- Boende i Rognäs-Kalamark-Fagerheden-Önusberg
- Företag i Piteå kommun. I inledningen kallades denna grupp referensgrupp. Sedan har den mer kommit att fungera som en aktiv företagsgruppering, som arbetar för att få del av den utveckling som sker inom vindkraftsområdet.

Konceptet av förstudien (2 omgångar) distribueras även till referensgruppernas ordförande för att göras tillgängliga för de boendes synpunkter.

Mottagare
Samtliga permanent och tillfälligt boende från Bergnäsudden, Arvidsjaur i väst till Rognäs/Lillpite i öst och från Brännäs, Piteå i söder till Storholmen, Älvsbyn i norr
Östra Kikkejaure, Västra Kikkejaure och Semisjaur-Njarg samebyar
Organisationer och föreningar i Markbygden och Infjärden
Piteå IF, orientering
Piteå Jaktvårdskrets
Friluftsförbundet i Piteå
Naturskyddsföreningen i Piteå, Älvsbyn, Arvidsjaur, Malå och Skellefteå kommuner
Norrbottens Ornitologiska Förening
Flygplatser och flygklubbar
TeliaSonera AB
Företag i Markbygden
Piteå, Älvsbyn, Arvidsjaur, Malå och Skellefteå kommuner
Länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län
Sametinget
Statliga myndigheter: Energimyndigheten, Naturvårdsverket, Fiskeriverket, Boverket, Luftfartsverket, Riksantikvarieämbetet
Försvaret

Tabell 2. Sändlista för samrådsunderlaget

2.8 Informationsmöte på Näringsdepartementet

Den 31 januari 2008 hölls ett möte med Näringsdepartementet och Miljödepartementet för att ge en bred information om projektet och baserat därpå diskutera lämplig prövningsordning. På grund av projektets storlek och dess stora betydelse för klimatvänlig energi och dess industripolitiska potentialer samt angelägenheten att beakta riksstressen i ett tidigt skede, befanns det lämpligt att kommunen ansöker om regeringsprövning samt att villkorsdelarna prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation.

2.9 Studieresor

Studiebesök vid Hornberget

Tre studieresor till vindkraftverket på Hornberget utanför Kristineberg i Malå kommun har genomförts. Den första studieresan, som ägde rum 24 maj 2007, var med samebyarna. Vid detta tillfälle deltog tre renskötare.

Den andra studieresan gjordes den 16 juni tillsammans med allmänheten i Markbygden och Infjärden. På denna studieresa deltog 30 personer. Den 22 juli genomfördes en studieresa tillsammans med närboende till området för det blivande pilotprojektet i Dragaliden, varvid 11 personer deltog.

Resan till Tyskland

En studieresa till Emden i Tyskland gjordes 18-20 februari 2007 (se Tabell 1). Under resan besöktes några platser med vindkraftverk samt Enercons tillverkning av vindkraftverk. Resan skedde under ledning av bolaget och med på resan följde representanter från referensgrupperna, Piteå kommun, finansierarna, media, regeringens vindkraftssamordnare för norra Sverige och representanter från konsultgruppen.

I oktober 2007 gjorde företagsgrupperingen med lokala och regionala företag en resa till Aurich i Tyskland, där man träffade vindkrafttillverkaren Enercon och informerade om de företag och den kompetens som finns i Piteå inom t.ex. plast- och komposit, betong- och måleriindustrin.

2.10 Information via Internet

Svevind AB:s nyhetsbrev

Nyhetsbrev med ny information rörande företagets projekt har regelbundet presenterats på Svevind AB:s hemsida (www.svevind.se). Intresserade har kunnat anmäla sig till Svejinds nyhetsbrev och få det utskickat till sig. Utskicken har skett via e-post, i genomsnitt ca 1 gång/månad. En inbjudan om anmälan gick inledningsvis ut till representanterna för referensgrupperna i Markbygden och Infjärden. På sändlistan finns även representanter för myndigheter, företag och allmänhet.

Svevind AB:s hemsida

Hela förstudien har sedan juli 2007 funnits för nerladdning från Svejinds hemsida (www.svevind.se) under "Våra projekt".

3. Markbygden Vind AB:s slutsatser av samrådet

3.1 Synpunkter från länsstyrelsen och Piteå kommun

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen har i sina yttranden framfört synpunkter på en rad frågeställningar och de viktigaste redovisas nedan:

Motiven för vindkraftutbyggnad i Norrbotten måste tydliggöras eftersom en stor mängd el redan produceras här. Alternativa lokaliseringar behöver tydligt redovisas i ansökan. Projektets konsekvenser behöver beskrivas tydligt och konkret. Flera av kartunderlagen över riksintressen, naturvärden, rennäring och kulturmiljöer måste revideras och göras tydligare. Ett särskilt avsnitt om hur projektet påverkar uppfyllelsen av miljömålen bör inkluderas.

Bolaget måste visa att det kommer att vara möjligt att överföra den utvunna energimängden till kraftnätet, såväl i ett inledningsskede som vid en full utbyggnad. Möjligheter och begränsningar för elproduktionen i varje delområde bör belysas utförligare.

Konsekvenserna för rennäringen måste utredas med en konkret och detaljerad redovisning. Utredningen bör ske i nära samråd med samebyarna och deras synpunkter och yrkanden bör redovisas och bemötas i detalj.

I konsekvensbeskrivningen är det särskilt viktigt att redovisa hur naturreservaten i området kan påverkas. Flera viktiga vattendrag berörs också och lösningar för vägdragningspassager av vattendrag (och även våtmarker) måste redovisas. Bland annat kan avrinningsområdet till Åbyälvens Natura 2000-område påverkas.

En fördjupad beskrivning av konsekvenserna för upplevelsevärden och friluftslivet behövs också.

När det gäller kulturmiljöerna är det viktigt att samtliga närliggande kulturmiljöer som kan beröras beskrivs, t.ex. Lillpite, Gråträsk och Melanboda kolonat. Det är viktigt att delområdenas kulturmiljö beskrivs helhetligt, liksom landskapsbilden. Man bör även belysa potentialen för nyfynd av fornlämningar i området.

Hur miljökonsekvenserna beror av verkens storlek måste också belysas. Till exempel måste man beskriva hur 6 MW-verk ska anläggas på

land rent praktiskt med tanke på deras storlek och kraven på vägnätets bärighet.

Vad gäller bullernivåer finns ett par olika domstolsutslag som bör beaktas när konsekvensanalysen för boendemiljö görs. Även vad gäller skuggor kan domstolsutslag ge vägledning om acceptabla gränsvärden. Hinderbelysningens konsekvenser för omgivningen måste inkluderas.

En riskanalys av nedisning och dess konsekvenser för områdets säkerhet och tillgänglighet bör genomföras. Serietillverkade vindkraftverk med avisningssystem finns ännu inte framtagna.

Följdverksamheter som t.ex. vägar, ledningar, upplag och industri behöver också beskrivas i utredningen. Materialbehov bör tas med i beskrivningen.

Sökandens kommentar:

Markbygden Vinds strävöan är att steg för steg utveckla den tekniska beskrivningen och MKB för projektet utifrån de synpunkter som inkommer från myndigheter och allmänhet. Bolaget välkomnar därför synpunkter kring kompletteringsbehov, så att handlingarna blir så ändamålsenliga som möjligt.

Piteå kommun

Det är viktigt med samordning av planprövning och miljöbalksprövning. Bolaget måste tydliggöra hur bygglovets ska handläggas - med fördjupad översiktsplan, detaljplan eller områdesbestämmelser.

Kommunen anser att det är mycket viktigt att påverkan på landskapet belyses tillfredsställande i ansökan. Bra fotomontage måste inkluderas och man kan gärna relatera till föremål som är välkända för många kommunbor redan idag (skorstenar, befintliga vindkraftverk etc.).

När det gäller de tekniska beskrivningarna är det viktigt att vid bullerberäkningar redogöra för vad som händer med ljudvolymen när man ökar verkens storlek. Vad gäller vägnätet måste bolaget redovisa data på att vägnätet i området har tillräcklig bärighet för alla byggtransporter m.m. som kommer att genomföras.

Kommunen betonar att samrådskontakter måste tas med Räddningstjänsten. Området kommer att bli en arbetsplats och t.ex. i Ersträsk fungerar inte mobiltelefonerna.

Sökandens kommentar:

Se kommentarer kring länsstyrelsens synpunkter.

3.2 Samrådsmöten med allmänheten

Markbygden Vind AB lägger stor vikt vid allmänhetens delaktighet och har därför vid sidan av informationsmaterial, samrådshandling och samrådsmöten med allmänheten utöver lagstiftningens krav kontinuerlig kontakt med särskilt tillsatta referensgrupper.

I tabell 3 (sid 8-11) redovisas de frågor och synpunkter som kommit upp vid samrådsmötena med allmänheten, både gällande det inledande samrådsunderlaget och den förstudie som tagits fram i ett senare skede. Tabellen sammanfattar tematiskt de frågor och synpunkter som kommit upp under samrådsmötena. Under varje tema redovisas ett axplock av karakteristiska citat tillsammans med kommentarer från bolaget. Här har inte skiljts på de samrådsmöten som hållits i Markbygden och Infjärden, eftersom många frågor är relevanta för samtliga boende i bygden. I det fall förhållandena särskilt gäller någon specifik lokal tydliggörs dock detta.

Samrådsmöten med allmänheten	
Synpunkt/fråga	Markbygden Vinds och samarbetspartners kommentar
Motiv och förutsättningar för vindkraft	
Är tre riktiga mätställen tillräckligt? Har hört att MIUU-modellen (Meteorologiska Institutionen, Uppsala Universitet) enbart är testad i ett halvår. Är modellen verkligen tillförlitlig?	MIUU-modellen kan diffa på 1 % och den har använts i 3 år. Bolaget kommer att fortsätta göra mätningar i området. För att beräkna vindvärden för högre höjder används matematiska modeller. De tyska konsulterna som jobbar med vindberäkningarna är mycket nöjda med resultaten. Mätningarna görs till stor del för att kunna beskriva förutsättningarna för banken, något som i detta fall utfallit med stort intresse från banken. Om mätningarna var otillräckliga skulle banken inte vara intresserad av att investera i detta projekt.
Hur mycket kostar det att producera el genom vindkraft i jämförelse med i Barsebäck?	Man måste jämföra vad det kostar i nyproduktion och då är kostnaden ungefär lika stor oberoende av energislag.
Vinden är ibland stark och ibland svag. Kan det vara tillfällen när ingen energi produceras?	Sverige blir aldrig utan energi, eftersom vi köper och säljer energi från andra länder när det är över- resp. underskott på energi. Vattenkraft och vindkraft kompletterar dessutom varandra på ett bra sätt. När det är lite vatten i magasinen på vintern kan man utvinna mer ur vindkraften.
Hur kan ni säga att det inte är mycket motstående intressen i området?	Vi vet att det finns miljö- och naturintressen ur lokalt perspektiv, men det finns inte så många riksintressen i Markbygden.
Bergmästaren har kommit ut med papper om undersökningstillstånd för ett område vars avgränsning liknar avgränsningen för det aktuella vindkraftutredningsområdet. Vad betyder det i detta sammanhang?	Vi kontrollerar så att detta inte blir något problem. Eventuella undersökningstillstånd kommer att redovisas i MKB:n.
Tidplanen, områdets avgränsning och utformning	
Hur höga är vindkraftverken som Svevind planerar på Gabrielsberget i Nordmaling?	Där är tornen 100 meter höga. Verken som planeras i Markbygden är högre, men de kommer att placeras på större avstånd från varandra.
Hur kommer verken se ut? Hur mycket kommer de att låta? Hur placeras de i förhållande till bebyggelse? Hur ser uppställningsytorna ut? Hur utformas vägnätet?	Verken kommer att placeras högt upp vilket innebär att de kommer att synas. Visualisering av hur de kommer att se ut görs genom fotomontage i MKB. Uppställningsytorna varierar i storlek. Verken avses inte placeras närmare än 1 km från bebyggelse p.g.a. påverkan i form av ljud och skugga. För fastboende är Naturvårdsverkets riktvärde 40 decibel och lägre. Vad gäller placeringen av verk i förhållande till varandra utgår man ifrån vindriktningen och avstånd om 5 ggr rotordiametern i bredd och 10 ggr rotordiametern i djup. En generell teoretisk princip är att verken placeras med 500 meters mellanrum i rad och med 1000 meters mellanrum i bredd. I praktiken kommer bolaget att ta hänsyn till särskilda intressen och anpassa verkens placering därefter.

Forts. Tabell 3. Från samrådsmöten med allmänheten.

Hur många verk planeras på Bänkerberget?	Det går att få in ca 40 verk. Inget antal är dock fastställt än. Området mellan Bastaberget och Stavaliden kan rymma 70-80 verk.
Vad händer med vindkraftverket och det påverkade området efter drifttiden (20-25 år)? Monteras vindkraftverket ner?	Vindkraftverket monteras ner enligt de villkor som upprättats. Om det fortfarande är ekonomiskt lönsamt kan fundamentet och platsen fortsätta att användas. Det är vanligt att vägnätet behålls.
Anslutning till elnätet	
Kommer kapaciteten i ledningsnätet att räcka till?	Markbygdenprojektet kräver en omstrukturering och en utbyggnad av ledningsnätet. Svenska kraftnät välkomnar detta projekt. Ledningarna är dimensionerade för att alla producenter ska gå på full effekt. Detta händer i stort sett aldrig. Vid nuvarande elproduktion på lägsta nivå finns utrymme för ca 9 TWh och utan reglering beräknas det finnas utrymme för ca 2 TWh.
Ägande och ansvarsfrågor	
Kan ni påverka vem som får anbudet? Kan det bli ett franskt eller tyskt företag? När börjar ni ta in anbud?	Eftersom Markbygden Vind AB är ett privat företag och inget statligt bolag kan vi bestämma själva vilka som får anbudet. Vi ser stora fördelar med att anlita lokala företag. Vi tittar nu på vad det finns för kunskaper och vilka som är intresserade av att vara med.
Hur ser situationen ut för markägarna? Vad händer om markägaren inte vill ha vindkraftverk på sin mark?	Markbygden Vind lokaliserar aktuella platser och sedan skrivs ett avtal med markägaren om att få undersöka området. Därefter skrivs ett arrendeavtal. Det hela är alltså inte någon tvångsrätt utan görs frivilligt. Stora delar av området ägs av Sveaskog, med vilket vi har ett avtal.
Ekonomiska förutsättningar	
Hur är de ekonomiska förutsättningarna? Hur sker investeringen? Vem bestämmer energipriset? Kan enskilda investera?	En bank i Tyskland är intresserad av att finansiera. I Tyskland har de investerat i vindkraft i två decennier och tyska banker har mer erfarenhet och vana av vindkraft än svenska. Vid goda ekonomiska förutsättningar, som här, bedöms finansieringen inte vara något problem. Vi är mycket positiva till att enskilda ska kunna vara med och investera. På vissa ställen har ekonomiska föreningar gått in och enskilda har köpt produktion motsvarande sin egen konsumtion. Det har varit lyckat för de enskilda som slipper miljöskatt. Enskilda får bara investera upp till sin konsumtion.
Kommer det verkligen att bli så billigt med elen från vindkraftverken om man investerar själv? Kommer det inte till andra avgifter?	Nätavgift kommer till, men energiskatt betalar man inte på detta.
Den juridiska processen	
Hur ser man rent juridiskt på detta? Är delområdena separata enheter? Kan man ha synpunkter på helheten eller på enskilda verk?	I princip kan man ha synpunkter ner till varje enskilt verk.

Forts. Tabell 3. Från samrådsmöten med allmänheten.

Svevinds vindkraftetablering på Gabrielsberget i Nordmaling gick först inte igenom Miljödomstolen - hur kom det sig?	Det berodde på en dokumentationsmiss i samrådet. Därför gör vi allt vi kan för att göra det bra nu och framåt och har även utvecklat metodik för bättre delaktighet med hjälp av referensgrupper. Detta krävs inte enligt lagstiftningen, men vi ser det som ett sätt att genom större delaktighet uppnå bra lösningar.
Hur många personer är det i referensgrupperna i Långträsk och Koler?	Det är sju personer i Koler och nio i Långträsk. I Långträsk består referensgruppen av ordförandena i föreningarna i Långträsk och i Koler är deltagarna i gruppen från olika byar.
Boende på Bänkerudden har planer på att bilda en intresseförening. Kommer den då med i referensgruppsarbetet?	Ja, det är bara att höra av sig och anmäla den person som föreningen vill ha med som representant i en referensgrupp.
Pilotområdena Dragaliden och Stor-Blåtiden	
Vad är syftet med pilotområdena?	Syftet med de två pilotanläggningarna är att tidigt få utökad lokal kunskap och erfarenheter och att kunna utbilda personal.
Beaktar man den sammantagna bilden för de två pilotområdena när det gäller buller och andra effekter?	Det påverkar inte bullret så mycket med två områden jämfört med ett område. Det mänskliga örat kan inte uppfatta skillnaden.
Sysselsättning	
Vi upplever att politikerna öppnat dörrarna för etablering, men att det är de fritidsboende som får betala. Vi tror inte att vindkraften kommer att skapa några arbetstillfällen.	Redan 2007-2008 har projektet tillskapat de första arbetstillfällena i bygden. Om tillräckligt många verk kan byggas kommer bl.a. byggande och underhåll av vägar och lokal produktion av delar till verken att kunna ge många arbetstillfällen.
Hur många människor räknar ni med att sysselsätta? Varifrån kommer arbetskraften?	Byggskedet, med anläggning av lokal infrastruktur som skogsbilvägar, byggande av fundament, dragning av ledningar etc. bedöms ge 500-1000 arbetstillfällen under ca 6-8 år (bedömningen har reviderats uppåt sedan samrådsmötet då bedömningen var 100-300 arbetstillfällen). Blir projektet större än ca 400 verk kan en anläggning för produktion av vindkraftverkens torn och kanske även rotorblad bli aktuell att lokalisera till regionen, vilket bedöms kunna skapa sysselsättning motsvarande 600-1800 arbetstillfällen under ca 6-8 år (bedömningen har reviderats uppåt sedan samrådsmötet då bedömningen var 300-1000 arbetstillfällen). Driftskedet bedöms ge sysselsättning till ca 15-40 personer under åtminstone 25 år.
Det verkar ineffektivt att det krävs så många personer för att underhålla i jämförelse med hur få som krävs hos Skellefteå Kraft för driften av vattenkraften.	Det krävs mer justeringar och service på plats för vindkraftverk.
Vilken kompetens eller profil krävs för arbetet med tillsyn?	Olika kompetenser behövs för produktion av tornen (stål eller betong), för produktion av vingarna (plast) och för service (elektromekaniker).

Forts. Tabell 3. Från samrådsmöten med allmänheten.

Konsekvenser för naturmiljö och friluftsliv	
Kan borrningar leda till att myrar torkar ut eller att vattentäkter och vattenförsörjning för Bänkerudden påverkas?	Frågan kommer att belysas i det framtida utredningsarbetet. Bolaget kommer att ta den hänsyn som krävs till våtmarker och vattentäkter.
Vi är oroliga för hur en vindkraftsetablering kommer att påverka friluftslivet. Många stadsbor kommer hit för att uppleva naturen och lugnet. Fiskeupplevelserna med mete och pimpling kan bli förstörda.	Bolaget har förståelse för detta och kommer att ta hänsyn till de områden som många besöker. Generellt sett nyttjas dock huvuddelen av utredningsområdet i mycket liten grad av friluftslivet.
Vad är nedisningsrisken när det är kallt? Kommer vi att kunna åka skoter i området? Hur stort är säkerhetsavståndet?	Risk föreligger vid särskilda väderförhållanden då det kan slungas/falla is från verken. Verk med avisningssystem håller dock på att tas fram. Dessutom kommer verken att stoppas vid nedisning. Det finns idag inget tydligt regelverk vad gäller säkerhetsavstånd.
Konsekvenser för boende	
Många pensionärer som har fastigheter på Bänkerudden är där stor del av sin tid, även om de inte är mantalsskrivna där. Tystnaden och lugnet i Bänkerudden är centralt. Hur mycket kommer det att bullra i sommarstugorna där? Hur mycket bullrar varje verk? Det bör beaktas att i Gabrielsbergets landskap är det mindre vatten än vid Bänkerudden.	Bullerberäkningar kommer att genomföras. Vid bullerberäkningarna beaktas markförhållandena och att sjöar ger mindre markdämpning av ljudet.
Hur låter vindkraftsverken? Är det ett ihållande ljud eller går det på och av?	Nyare vindkraftverk låter mindre än gamla. Det som låter är svischandet från vingpetsarna. Det blir på några hundra meters avstånd ett relativt jämnt ljud.
Teoretiska modeller för ljud, auditiva och visuella modeller för hur Bänkerträsk kan påverkas bör tas fram.	Frågan om hur olika delar av Markbygden berörs av buller och ändrade vyer ska utredas och beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen. Bolaget planerar en studieresa till en vindkraftspark för att ge en känsla av hur det fungerar och ser ut med stora vindkraftverk.
I Skåne byggdes Sveriges största vindkraftverk. Sen fick de rivas för att det blev för mycket störningar? Hur kommer det att bli här?	Många verk har byggts på fel plats och därför har man tvingats ta ner dem som är närmast boende. I vindkraftsprojektet i Gabrielsberget har inga verk placerats närmare än 1,7 km från boende.
Vårt fritidshus kan hamna mitt ibland 90 snurror och vi känner oro för ljudet. Kommer man att stänga av snurrorna på natten och blir det inte då väldigt lite energi producerad?	Bolaget kommer att lämna en buffertzona mot bostäderna på Bänkerudden, eftersom det är ett område som annars skulle störas. Då behöver man inte stänga av verken nattetid.
Hur är det med brandrisken för verken?	Enercons verk har inte växelåda, vilket innebär att brandfarlig och miljöfarlig olja inte nyttjas.
Blir det solreflexer från rotorbladen?	Rotorbladen kommer att vara antireflexbehandlade.
För vissa är det ett värde av 15 års satsningar på fritidshuset som berörs. Tanken är att barn och barnbarn ska ta över. Hur blir det med ersättningsnivåer?	Det är inte meningen att enskilda ska bli ekonomiskt belastade. På olika sätt kommer Markbygden Vind att försöka nå uppgörelser med boende som riskerar att drabbas ekonomiskt.

Forts. Tabell 3. Från samrådsmöten med allmänheten.

Vad bedöms vindkraft ge för strålningsvärden?	Utifrån de bedömningar som gjorts vid den planerade vindkraftsanläggningen i Gabrielsberget så ger vindkraftverk ifrån sig mindre elektromagnetiska fält än vad man utsätts för i det egna hemmet.
Konsekvenser för kulturmiljö	
Det finns många fornminnen inom området som är viktiga att ta hänsyn till. Referensgrupperna kan ge råd om känsliga områden. Bland annat Långtjärnberget, ett friluftsområde som är känsligt. Det är även viktigt att bolaget informerar tidigt om hur många verk varje delområde kommer att innehålla.	Hur många verk varje delområde ska innehålla kommer att utredas. Fornminnen och konsekvenser för kulturmiljön beaktas i MKB:n..
Konsekvenser för kommunikationer	
Kommer man att göra något åt det befintliga vägnätet?	De vägar som kommer att nyttjas kommer även att behöva förstärkas. Det är Vägverket som ansvarar för vägarna. Kommunens ansvar kan vara att trycka på för att ge vägarna den standard som behövs.
Vet man om vindkraftverken stör digitala tv-sändningar och mobiltelefoner? En del boende i bygden har inte tillgång till vanlig fast telefoni utan är beroende av mobiltelefoni.	Står vindkraftverk precis mellan mast och mottagare kan det störas. Bolaget kommer att mäta hur bra mottagning det är före och efter vindkraftverken byggs. Om det blir störningar kan slavsändare sättas upp. Det är mer komplicerat med mobiltelefoni. Master och vindkraftverk sitter så pass högt upp att man måste bo högt upp för att det ska bli störning. Mobiltelenätet och vägnätet måste dock förbättras i området för att fungera under byggtiden, vilket också ger kvarstående förbättringar.

Forts. Tabell 3. Från samrådsmöten med allmänheten.

3.3 Samrådsmöten med samebyarna och SSR

I tabell 4 (sid 12-15) redovisas de frågor och synpunkter som kommit upp vid samrådsmötena med samebyarna, både gällande det inledande samrådsunderlaget och den förstudie som tagits fram i ett senare skede. Tabellen sammanfattar tematiskt de frågor och synpunkter som kommit upp under samrådsmötena. Under varje tema redovisas ett axplock av karakteristiska citat tillsammans med kommentarer från Svevind.

SSR har deltagit i ett möte. Merparten av mötena har skett med Östra Kikkejaures sameby men de flesta frågor och synpunkter är relevanta för samtliga samebyar. I det fall förhållandena särskilt gäller en specifik sameby tydliggörs detta.

Samrådsmöten med samebyarna och SSR	
Synpunkt/fråga (uppdelat ämnesvis)	Markbygden Vind ABs och samarbetspartners kommentar
Motiv för vindkraft	
Varför ska man bygga vindkraft i norra Sverige?	Man bygger även vindkraft i söder där det är möjligt. Förutsättningarna för mycket stora vindkraftsanläggningar på land finns dock bara i norra Sverige. Det är även viktigt att fördela vindkraften geografiskt i Sverige för att kompensera för skillnader i vindförutsättningar över året.
Tidplanen, områdets avgränsning och utformning	
Ska Bänkerträsket exkluderas från utredningen?	Nej, men hänsynsavstånd kommer att hållas till boendemiljöerna vid sjön.
Kommer Sveaskog att kunna fortsätta sitt skogsbruk i området?	Ja, det kommer att fortsätta som förut.
När kommer vindmätningmasterna att placeras ut?	De kommer att placeras ut under hösten 2007.
Kommer vägar att byggas även när mätmasterna placeras ut?	Nej, det är för dyrt.
Stämmer vindmätningarna överens med tidigare mätningar?	Ja, värdena stämmer bra.
Hur många blir verken och var ska de placeras? Det är ju svårt att bedöma konsekvenserna om man inte vet detta.	Antalet verk beräknas till mellan 300 och 1200, beroende på verkens storlek och vad som kommer fram i den pågående utredningen. Delområdena kommer att detaljplaneras i ett senare skede och det kommer då att finnas möjligheter att lämna synpunkter på verkens placeringar.
Använder man 6 MW-verk idag? Kommer dessa verk att fungera i Markbygdens klimat?	Idag finns enbart prototyper (5-6 st i världen). Vidare utredning kommer att visa om de kan användas i Markbygden.

Tabell 4. Frågor och synpunkter som kommit upp vid samrådsmötena med samebyarna.

Kan antalet verk begränsas om det blir 6 MW-verk?	Ja, om verken blir större kommer de att stå glänsare och det totala antalet blir då lägre.
Ägande och ansvarsfrågor	
Är det Markbygden Vind AB som kommer att bygga anläggningen?	Ja, men med hjälp av entreprenörer eller byggherrar. Därefter kommer det att finnas flera ägare av verken.
Hur kommer ägandet i projektet att se ut framöver? Samebyarna ser det som mycket viktigt att huvudmannskapet är tydligt så att man vet vem man ska förhandla med. Vi vill inte ha flera parter att samråda med.	Markbygden Vind AB (ett helägt dotterbolag till Svevind AB) äger och bygger projektet. Det är Markbygden Vind AB som samebyn kommer att förhandla med.
Vi är oroliga för hur framtida ägande kan komma att påverka relationen mellan samebyn och verksamhetsutövaren.	Bolaget kan inte lova att projektet kommer att ha samma ägare men vi har för avsikt att äga så stor del som möjligt av projektet.
Den juridiska processen	
Vad händer om det sker en förenkling av tillståndsprocessen för vindkraftsexploatering i linje med den "gräddfil" som vindkraften sägs ska få?	Även om detta börjar utredas nu kommer det nog att ta lång tid innan den träder i kraft.
Kan regeringen säga nej till hela vindkraftsprojektet?	Det bedöms inte vara sannolikt. Däremot kan regeringen säga nej till delar av området med hänsyn till olika intressen.
Är samebyn en remissinstans under den tid som regeringen prövar tillåtligheten? Vad har samebyn för mandat om regeringen beviljar tillåtlighet?	Regeringen ska ta ställning till de projektövergripande frågorna. De behöver ett gediget beslutsunderlag och berörda parter kommer att få yttra sig. Troligen genomför länsstyrelsen en regional remissrunda innan ärendet går till regeringen och där kommer det att bli en remissrunda till. Samebyn är en av de självklara parterna som ska kunna lämna synpunkter. Bolaget kan också i tillåtlighetsprövningen föreslå som villkor att konsekvenserna för rennäringen ska följas upp.
Kan länsstyrelsen ändå pröva projektet själv utan att sända det vidare till regeringen?	Det är möjligt, länsstyrelsen gör en självständig bedömning av hur ärendet ska prövas. En prövning blir dock mycket omfattande och kanske övermäktig för länsstyrelsen att hantera i ett tillståndsärende.
Det är viktigt att bolaget även samråder med samebyn kring följdverksamheter som berg- och grustäcker.	Bolaget kommer naturligtvis att samråda även runt eventuella följdverksamheter som uppstår.
När ska synpunkter på förstudien vara inlämnade?	Synpunkter kan lämnas ända fram till det att samrådet avslutats, någon gång under 2008.
Vi vill relativt snart ha ett bra underlag för beslut så att inte samrådet drar ut på tiden. Många samrådsmöten är uttröttande.	Om mycket tid läggs på att granska förstudien kan tid sparas i senare skeden av processen där de olika delområdena kommer att prövas i detalj.
Någon diskussion om kompensations- och skadelindrande åtgärder är inte aktuell innan konsekvenserna är utredda.	Konsekvenserna för rennäringen utreds för närvarande och detta är en förutsättning för att kompensations- eller skadelindrande åtgärder ska kunna diskuteras i detalj.
Ett avtal om ev. kompensation måste vara långsiktigt försvarbart också inför framtida generationer.	Bolaget eftersträvar att nå uppgörelser som även långsiktigt ska anses godtagbara.

Forts. Tabell 4. Från samrådsmötena med samebyarna.

Förutsättningar för vindkraft i Markbygden	
Hur kan länsstyrelsen säga att området i Markbygden är det område i länet där en vindkraftsanläggning skulle störa rennäringen minst?	De menar nog att området sammantaget har få motstående intressen. Inom utredningsområdet för vindkraft är det dessutom få riksintressen för rennäring som berörs.
Pilotprojekten i Dragaliden och Storblåtiden	
Hur planerar bolaget att utforma uppföljningen för pilotanläggningen på Dragaliden och hur lång tid kommer den att prövas?	Det är viktigt att samebyn bygger upp egna erfarenheter och slutsatser kring projektet Dragaliden. Bolaget har också åtagit sig att utföra ett kontrollprogram avseende påverkan på rennäring.
Kan samebyn yttra sig angående den MKB som utgör grund för miljöprövningen av Dragaliden?	Ja, det kan den.
Samebyn och närboende anser att den dominerande vindriktningen vid Dragaliden skiljer sig från den vindriktning som Markbygden Vind AB redovisar.	En mätmast kommer att verifiera vindriktningen.
Hur stort är området som omfattas av bygglovet i Dragaliden? Kan fler verk än tolv komma att sättas upp där?	Cirka 300-400 hektar. Nej, inte inom detta område.
Hur blir det med intrångsersättning i Dragaliden? Samebyn anser att pilotprojektet blir något av en mätare på i vilken grad bolaget är berett att tillmötesgå samebyn.	Svårt att säga i nuläget. Konsekvenserna är inte färdigutredda. Denna fråga ska börja avhandlas när anläggningen får tillstånd.
Vi anser att samrådet för pilotprojektet Dragaliden inte varit bra. Rollfördelningen är otydlig och bolaget måste ta tydligare intiativ kring förhandling och compensation.	Bolaget har hållit två samrådsmöten kring Dragaliden och beaktat inkomna synpunkter.
Vi behöver mer tid för utvärdering av pilotprojektet i Dragaliden innan vi kan ta ställning till hela Markbygden-projektet. Vi är oroliga att det går för fort.	Syftet med pilotprojekten är att bidra med lokalt förankrade kunskaper och erfarenheter.
Kommer en MKB att upprättas för pilotanläggningen på Storblåtiden?	Det beror på hur projektet kommer att prövas.
Det är mycket viktigt att samebyn får tidig information om vad som händer i Storblåtiden-projektet.	Samebyn kommer att hållas kontinuerligt informerad.
Konsekvenser för rennäringen	
Det måste betonas att samebyn kan ha en annan uppfattning om konsekvenserna än bolagets utredning kommer att visa.	Det är bolaget väl medvetet om.
Man vet inte hur renar kommer att reagera på denna vindkraftsanläggning. De kanske vänjer sig, men vi vill se undersökningar och utvärderingar av andra vindkraftsanläggningars påverkan på renar.	Ja det är viktigt att erfarenheter från andra anläggningar nyttjas. Det finns en rad andra studier som vi f.n. tittar på och detta ska redovisas i den pågående utredningen.

Forts. Tabell 4. Från samrådsmötena med samebyarna.

Om en utbyggnad blir aktuell i reservområdet Visttjärnliden (Älvsbyn kommun) är det viktigt att Semisjaur-Njarg samebys flyttled genom området ej stängs av.	En utbyggnad i Visttjärnliden är inte aktuell i detta skede. Bolaget kommer att ta den hänsyn som krävs till riksintresseområden och viktiga flyttleder.
Det finns stora farhågor att Östra Kikkejaures renar kommer att tryckas söderut mot Västra Kikkejaures marker och norrut mot Semisjaur-Njargs marker och blanda sig med deras renar. Detta skulle innebära enormt merarbete för berörda samebyar.	Markbygden Vind AB tar till sig denna synpunkt. Om det visar sig att denna risk är överhängande kommer en dialog runt åtgärder för att lindra eller kompensera för skadeverkningarna att inledas.
Vissa områden, särskilt i de östra delarna, är direkt olämpliga p.g.a. sina stora värden för renskötseln inom Östra Kikkejaure sameby.	Markbygden Vind AB tar till sig denna synpunkt.
Vägarna kommer att öka tillgängligheten till området. Bland annat ökad skotertrafik kommer att störa och sprida renarna. Under det fria betet kommer vägarna att ge en ökad spridningseffekt, vilket är negativt.	Synpunkterna har mottagits och kommer att beaktas i den pågående utredningen. I ett senare skede kommer samebyarna kunna ge synpunkter på detaljplaneringen av vägar och verk.
I ett senare skede av projekteringen vill samebyn vara med vid detaljutformningen av anläggningen, d.v.s. lokaliseringen av verk och vägar.	Samebyn kommer att få lämna synpunkter på detaljutformningen av delområdena när denna fas i planeringen inleds.
Om fler människor bosätter sig i området innebär det en ökad risk för konflikter med markägare och friluftsliv.	Bolaget inser sambandet men Markbygden bedöms p.g.a. sin karaktär inte få någon betydande ökning av friluftslivet i framtiden.
Östra Kikkejaure sameby använder helikopter under flytten och detta kommer ej att vara möjligt i området om vindkraftverken byggs.	Bolaget är medvetet om detta. På vilket sätt denna konsekvens kan lindras eller kompenseras för kommer att utredas.
Vi är mycket oroade av riskerna för iskast som kan medföra fara för renskötarna. Om delar av området avlyses får det stora konsekvenser för samebyn.	Markbygden Vind AB har stor förståelse för farhågorna. Bolaget kommer att hålla en dialog med tillverkaren för att försöka lösa detta.
Östra Kikkejaure står för 30% av leveranserna till slakteriet i Arvidsjaur. Om samebyn drabbas hårt av projektet kan det ge sekundära effekter på verksamheten där.	Markbygden Vind AB är medvetna om de arbetstillfällen som renskötseln ger i regionen. Bolaget kommer att planera områdets utformning så att skadeeffekterna på samebys renskötsel minimeras.
Det är svårt att se några fördelar med denna anläggning. I värsta fall kan konsekvensen bli minskat renantal och upphörande av renskötsel.	Bolaget vill inte bli ansvarigt för att någon renskötare tar beslutet att upphöra med sin verksamhet. Bolaget är lyhörda för de synpunkter och farhågor som kan finnas.
Det är mycket viktigt att de sociala konsekvenserna för Östra Kikkejaure sameby utreds. Vi vill att en SKB (social konsekvensbeskrivning) inkluderas i analysen.	Bolaget har under 2008 inlett arbetet med att ta fram en SKB för Östra Kikkejaure sameby.

Forts. Tabell 4. Från samrådsmötena med samebyarna.

4. Inkomna yttranden

I detta avsnitt redovisas ett sammandrag av de yttranden som inkommit, följda av sökandens (Markbygden Vind AB) kommentarer. Redovisade yttranden har inkommit i form av brev eller e-post. Merparten kommer från myndigheter och organisationer, men några även från privatpersoner.

4.1 Myndigheter

Energimyndigheten

Energimyndigheten har gett besked att man inte kommer att yttra sig i frågan i det här skedet.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket hade inte några synpunkter på den inledande informationen i samrådsunderlaget. Man också därefter fått tillgång till ytterligare material allteftersom det tagits fram. Något formellt yttrade avseende samrådshandlingen har man inte lämnat.

Sökandens kommentar: Företaget har genom löpande kontakter och utskick av nytt samrådsmaterial hållit Naturvårdsverket kontinuerligt uppdaterat om projektet.

Fiskeriverket

Fiskeriverket anser att planerad etablering kan komma att påverka allmänna fiskeintressen genom etablering av vägar och påverkan på befintligt vägnät. Man anser därför att det är av vikt att fiskbestånd och reproduktion utreds mer ingående i kommande MKB. Eventuella vägövergångar bör planeras så att inte fiskens vandring och reproduktion hindras. Fiskeriverket menar att både nyetablerade och befintliga vägar som nyttjas för etableringen bör omfattas av utredningen och ges åtgärdsförslag.

Fiskeriverket uppmärksammar att etableringen indirekt berör Åbyälven med sin naturreproducerande lax och öring genom de biflöden som har sina källflöden i området. Även Rokån och Lillpiteälven, där fiskbestånden domineras av stationär sötvattenfisk, berörs på liknande sätt.

Uppgifter från vattendragen i utredningsområdet finns inte i Fiskeriverkets databaser och därför pekar man särskilt på behovet av elfiske samt inventering av vandringshinder i befintliga vägtrummor. En plan ska upprättas över byggmetoder som tryggar fiskvandring och skyddsåtgärder för att begränsa grumling. Arbeten i vatten bör anpassas efter om fisken är vår- eller höstlekan.

Sökandens kommentar: Bolaget kommer i den MKB som tas fram att översiktligt visa hur planeringen för utformning av vattendragspassager och tidpunkt för bygget ska göras på bästa sätt. Inför kommande preciseringar delområdesvis görs noggrannare undersökningar på plats (fältbesök och elfiske) vilka kommer att ligga till grund för detaljlösningarna.

Boverket

Boverket anser att det är bra att bolaget gått ut tidigt i processen med sina planer på vindkraft i området. De tidiga samråd som skett med allmänhet, kommun och länsstyrelse borgar för att viktiga enskilda och samhällsintressen kommer med tidigt.

Man avstår dock från att lämna synpunkter i ett tidigt skede men önskar ta del av kommande samrådshandlingar för att eventuellt lämna synpunkter i ett senare skede.

Sökandens kommentar: Bolaget kommer att hålla Boverket kontinuerligt uppdaterat om projektet och löpande delge verket det nya samrådsmaterial som tas fram.

Luffartsverket

Luffartsverket centralt (Norrköping) har inte inkommit med något formellt yttrande. Man har dock delgivit samrådsmaterialet och hållits underrettad om projektet.

Samrådsmaterial har även tillsänts Arvidsjaur Flygplats och Kallax Flygplats.

Arvidsjaur Flygplats, som ligger ca 50 km från närmaste delen av Markbygdenprojektet, bedömer att vindkraftsparken i Markbygden kommer att ge betydande påverkan på verksamheten vid flygplatsen. Man framhåller att flygplatsen är viktig för Norra Norrlands inland och att den av staten betraktas som riksintresse. För att kunna betjäna flygtrafiken under olika väderförhållanden har flygplatsen utrustats med omfattande och viktiga installationer för att flygplan ska kunna starta och landa säkert i mörker och dåligt väder. I dessa sammanhang uttrycker man en av sina farhågor om negativ inverkan på flygplatsverksamheten förorsakad av höga vindkraftverk. Skälet är att instrumentflygande plan måste iakttä en lägsta höjd, s.k. MSA-höjd över havets nivå runt flygplatsen och att MSA-höjden är beroende på hinder, såsom berg, master och byggnader, inom en viss radie från flygplatsen. MSA-höjden är idag hänförlig till markhöjden på ett av de markområden på vilka vindkraftverk är planerade. Ett 200 m högt

vindkraftverk kommer då att höja MSA-ytan. Höjningen påverkar inflygningsförfarandet och innebär längre flygtid med ca 1-2 minuter, vilket bedöms ge en årlig merkostnad på ca 0,5 mkr.

Ett annat skäl är flygskolans verksamhet som också till del sker inom samma område som omfattas av MSA-ytan.

Avslutningsvis gör Arvidsjaur Flygplats AB bedömningen att den del av vindkraftparken som ligger inom deras MSA-yta definitivt kommer att påverka deras verksamhet och kräver en närmare analys.

Sökandens kommentar: Synpunkterna refereras i tillätlighetsansökan. Bolaget kommer tillsammans med flygplatsen att närmare analysera påverkan och åtgärdsalternativ inför den kommande tillståndsprövningen av de etapper som berörs.

Kallax Flygplats har inkommit med svar och har inget att erinra.

Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet har inte inkommit med något formellt yttrande. Man har dock tagit del av samrådsmaterialet. Myndigheten hänvisar frågor angående kulturmiljöer och fornlämningar till länsstyrelsen i Norrbotten och yttrar sig endast om länsstyrelsen yrkar på detta, vilket inte har skett.

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen i grannlandet Västerbottens län anser att bolaget i arbetet med MKB bör ta fram en skildring över hur bygden i sin helhet kan komma att påverkas eller förändras tillsammans med en beskrivning av hur landskapsbilden kommer att påverkas. Länsstyrelsen trycker på vikten av en landskapsbildanalys samt fotomontage från strategiskt valda punkter, t ex närliggande bebyggelse och besöksplatser. Man nämner som exempel turistattraktionen "Storälgen" som ska byggas på berget Vithatten precis söder om länsgränsen. Eventuell påverkan på naturvärden i Västerbotten är främst sammankopplat med hur kraftöverföringen söderut kan komma att se ut och eventuella behov av nya elledningar/ledningsgator. Detta behöver beskrivas i kommande MKB.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser att de säkerhetsfrågor som finns relaterade till vindkraftsprojektet bör analyseras i en särskild risk- och sårbarhetsanalys. Den framtagna riskbilden samt förslag till skyddsåtgärder bör redovisas i ett särskilt säkerhetsavsnitt i MKB.

Sökandens kommentar: Den MKB som tas fram kommer att redovisa hur kraftöverföringen söderut planeras ske och bedömningar av påverkan på naturvärden kommer att beskrivas. Säkerhetsfrågorna

Mottagare av förstudien	
Kategori	Till
Lokalt i bygden	Norrskensgården, Långträsk
	Bygdegården, Långträsk
	Långträsk livs
	Skolan i Koler
	Stockbäcken byagård
	Affären i Roknäs
	Vischan i Lillpite
	Hembygdsgården i Lillpite
	Byaforums kansli i Storsund
Piteå kommun	Stadshuset
	Huvudbiblioteket
Arvidsjaur kommun	Stadshuset
	Huvudbiblioteket
Älvsbyn kommun	Stadshuset
	Huvudbiblioteket
Myndigheter	Länsstyrelsen i Norrbottens län
	Naturvårdsverket
	Fiskeriverket
	Boverket
	Luftfartsverket
	Riksantikvarieämbetet
	Sametinget
Samebyar	Östra Kikkejaure sameby
	Västra Kikkejaure sameby
	Semisjaur-Njarg sameby
Föreningar	Naturskyddsföreningen i Norrbotten
	Norrbottens Ornitologiska Förening
	Piteå jaktvårdskrets
Referensgrupper	Majvor Sjölund, Koler
	Vailet Lindqvist, Långträsk
	Bo Engberg, Lillpite
	Kåre Lundgren, Roknäs

Tabell 5. Sändlista för förstudien

kommer att uppmärksammas i ett särskilt avsnitt i MKB:n. Om verken kommer att bli synliga även för boende i Västerbottens län blir detta åskådliggjort i fotomontage.

Sametinget

Sametinget har utifrån det inskickade materialet inga synpunkter på det lämpliga att uppföra en vindkraftspark inom det föreslagna området. Man påpekar dock vikten av en omfattande miljökonsekvensbeskrivning av åtgärdernas inverkan på rennäringen, samiska natur- och kulturmiljöer i området, samt traditionell samisk kunskap knuten till området. Riksintressen för rennäringen kommer att beröras och man anser att särskilt fokus bör läggas på dessa.

Sökandens kommentar: Den MKB som tas fram kommer att innehålla en ingående beskrivning av rennäringen och den samiska kulturen i området. Detta kommer att kompletteras med en social konsekvensbeskrivning som ger en djupare inblick i de sociala konsekvenserna för renskötarna i området. Bolaget har tagit del av materialet om Riksintresseområdena för rennäringen och kommer att ta hänsyn till dessa i planeringen.

Försvaret

I tidigt samråd med Försvarmakten har det konstaterats att det är stor risk för en konflikt med totalförsvarets intressen om vindkraftverk byggs på hela det redovisade området.

Sökandens kommentar: Konsekvenserna för försvaret beaktas i särskild ordning.

4.2 Organisationer och företag

TeliaSonera

TeliaSonera har inget att erinra över uppförandet av vindkraftverk enligt förslaget, under förutsättning att hänsyn tas till etablerade radiolänkstråk, mobilnät och kabelanläggningar som kan beröras. Man skickar med en karta över de radiolänkstråk som finns idag. TeliaSonera poängterar dock att man vill yttra sig igen längre fram i planeringen när vindkraftverkens placering blivit fastställd med koordinater.

Sökandens kommentar: Bolaget har tagit del av det kartmaterial som bifogats och kommer i sin planering att ta hänsyn till TeliaSonerans radiolänkstråk, mobilnät och kabelanläggningar. Inför arbetet med att fastställa verkens placering i detalj kommer TeliaSonera att få yttra sig igen.

Norrbottnens Ornitologiska Förening

Föreningen förklarar att deras kunskaper om fågellivet i det aktuella området är knäpphändiga.

Skogarna är mycket hårt avvercade, men de rester av äldre skog som ändå finns kvar är viktiga för fågellivet i området. Detta behöver beaktas vid planering av verk och vägar. Kungsörn ses regelbundet i området och häckar troligen. Projekt Kungsörn i Norrbotten måste därför kontaktas. Föreningen menar också att eftersom kunskapen om fågellivet i området är så dålig är det viktigt att ordentliga fågelinventeringar genomförs. När sådana gjorts vill man ta del av resultaten. Man påpekar även att de delområden som i ett eventuellt senare skede kan komma att byggas ut (i Arvidsjaur och Älvsbyns kommuner) innehåller skogar med höga naturvärden som enligt länsstyrelsen borde avsättas som reservat.

Sökandens kommentar: Bolaget kommer i sin detaljplanering att ta hänsyn till de naturvärden som finns. Företaget har under mars 2008 genomfört en omfattande kungsörnsinventering inom utredningsområdet för vindkraft. Den har skett i kontinuerlig kontakt med Projekt Kungsörn och de örninventeringar i övriga kommuner som koordineras av Piteå kommun. Under sommaren 2008 planeras mer ingående inventeringar av fågellivet i området, särskilt inriktade på myrarnas våtmarksfåglar.

Delområdena i Arvidsjaur och Älvsbyns kommuner kommer i detta skede inte att utredas vidare och ingår inte i den slutliga ansökan och dess MKB.

Bränträskets fiskeförening

Bränträskets fiskeförening ser med viss oro på de planer för vindkraft som presenteras. Föreningen har långt framskridna planer på att anlägga ett sportfiskeeldorado i Södra Bränträsket och befärdar att en exploatering kan komma att påverka naturupplevelsorna negativt och därmed minska attraktionskraften för besökare. Man betonar dock att man vill hålla en konstruktiv dialog för att försöka lösa problemen och hitta samarbetsformer som båda parter gynnas av. Exempel på några tänkbara samarbeten nämns.

Sökandens kommentar: Bolaget har förståelse för föreningens oro och ser fram emot en dialog för att mildra eller kompensera för den påverkan som kan uppstå till följd av en vindkraftsutbyggnad.

Östra Kikkejaure sameby

Östra Kikkejaure sameby har inte inlämnat något formellt yttrande, varken i samrådets inledande skede eller i det fortsatta samrådet om förstudien. Däremot har ett flertal samrådsmöten hållits med samebyn (se Kap 2.5 och 3.3).

Sökandens kommentar: Bolaget genomför en fördjupad utredning i samarbete med samebyn. Utredningen beskriver de förväntade socio-ekonomiska konsekvenserna för samebyn.

Västra Kikkejaure sameby

Västra Kikkejaure sameby har inte inlämnat något formellt yttrande, varken i samrådets inledande skede eller i det fortsatta samrådet om förstudien. Däremot har samrådsmöten hållits med samebyn (se Kap 2.5 och 3.3).

Sökandens kommentar: Bolaget har tagit del av samebyns synpunkter under samrådsmötena. Synpunkterna har arbetats in i MKBn.

Semisjaur-Njarg sameby

Semisjaur-Njarg sameby har yttrat sig om samrådsunderlaget i samrådets inledande skede. De anser i sitt yttrande att det är väldigt svårt att överblicka omfattningen av störningar för rennäringen eftersom inga detaljplaner upprättats. Man förutsätter att rennäringen ges tillfällen till separata möten för att så långt möjligt minimera påverkan på rennäringen. De primära störningarna påverkar samebyn endast vid Kutuliden. Men man påpekar också att Semisjaur-Njarg riskerar att påverkas av sekundära effekter av etableringen om Östra Kikkejaurs renar störs i sådan omfattning att de lämnar sina vinterbetesmarker och strövar norrut. En sådan effekt leder till omfattande sammanblandning av renar mellan Östra Kikkejaure och Semisjaur-Njarg. Detta leder i sin tur till stort merarbete i och med att skiljningar måste företas. En sådan utveckling ser Semisjaur-Njarg sameby givetvis inte fram emot.

Semisjaur-Njarg sameby önskar att bli informerad och kallad att medverka som sakägare vid det fortsatta arbetet med att utveckla planerna på vindkraftsparken.

Under det fortsatta samrådet har fortsatta kontakter hållits med samebyn (se Kap 2.5 och 3.3).

Sökandens kommentar: Bolaget har tagit del av samebyns synpunkter under samrådsmötena. Synpunkterna har arbetats in i MKBn.

4.3 Privatpersoner**Boende vid Bänkerviken**

Ett särskilt samrådsmöte har hållits på Bänkerudden. Två olika fastighetsägare med fritidshus vid Bänkerträsket har dessutom yttrat sig i samrådets inledande skede. De anser att de stora obebyggda markarealerna i Markbygden gör att det inte borde vara nödvändigt att placera verken nära fritidshusbebyggelsen. Båda påtalar det faktum att deras hus i ostörda lägen på Bänkerudden kommer att hamna i närheten av vindkraftverken, med grupper av verk runt om. Avstånden och fastigheternas läge gör att de vackra vyerna från husen blir förstörda och de menar att bullret från verken kommer att

påverka dem negativt. Även skuggbildningen blir störande. Man är också orolig över att tv-sändningar och mobiltelefonnät kan störas. Sammantaget bedöms detta påverka deras livskvalitet negativt.

Marknadsvärdet på husen bedöms sjunka och de befärar att husen kanske inte alls går att sälja i framtiden.

En av fastighetsägarna menar också att det om något år kommer att finnas rotorlösa vindkraftverk, byggda med ny teknik, som är billigare, tystare, driftsäkrare, effektivare och miljövänligare. Man ska inte bygga med gammal teknik nu, eftersom den nya kommer att vara i bruk om något år.

Sökandens kommentar: Bolaget har full förståelse för de boendes oro. Gällande riktlinjer för bullernivåer och avstånd till bebyggelse kommer givetvis att följas vid uppförandet. Dialog med de boende har erbjudits för att klarlägga lämpliga lösningar och eventuella ersättningar. Lösningar i samarbete med berörda teleoperatörer kommer att säkerställa att störningar i tv- och mobiltelenätet undviks.

Markbygden Vind bygger sina vindkraftverk med den modernaste teknik som finns tillgänglig. Skulle ny teknik tas i bruk kan detta givetvis revidera utformningen. De rotorlösa verk som nämns i yttrandet är dock prototyper som ännu inte är utprovade och det kommer att dröja många år innan de eventuellt finns tillgängliga på marknaden.

Botaniker från Piteå

En botaniskt intresserad person påtalar att området endast är sparsamt inventerat vad avser botaniska värden. Föreningen Norrbottens Flora har dock genomfört botaniska inventeringar i Norrbotten och ett par namngivna personer kan sitta inne med värdefulla fynduppgifter från det aktuella området. Vid Nilsdal som ligger nära Roka Viltvatten, inne i utredningsområdet, finns bl.a förekomster av hävdgynnade ängsväxter.

Sökandens kommentar: Informationen kommer att vara värdefull inför den översiktliga planeringen och framtagandet av MKB:n. Markbygden Vind kommer i sin detaljplanering att ta hänsyn till de botaniska värden som finns. När detaljplaneringen i ett senare skede ska göras kommer bolagets konsulter att ta kontakt med de personer som kan besitta botanisk specialkunskap om delområdena.

5. Synpunkter från referensgrupperna och lokal företagsgruppering

Boende i Koler och Långträsk

Referensgrupperna ser möjligheter för bygden med en vindkraftetablering i Markbygden. De ser det som mycket viktigt att markbygdenborna får tillbaka något i form av t.ex. arbetstillfällen och fondmedel för bygdens utveckling

Referensgrupperna konstaterar att befolkningen i Markbygden minskar stadigt. Har ungdomarna inget arbete att gå till blir det bara de äldre kvar. När folk flyttar upplever många att situationen blir otrygg och osäker. Man vill ha rush här så att barnfamiljer flyttar hit och stannar. För detta är det viktigt att det finns arbetstillfällen.

Resonemang har förts kring hur behovet ser ut för kompetenser och material i samband med byggande och drift av anläggningen. Det har också framförts att det finns entreprenörer med kunskaper inom t.ex. väg- och markarbeten i bygden och material, t.ex. i form av porfyr i Gråträsk. Det påtalas som bra om lokalbefolkningen även kan vara aktiv i arbeten som har att göra med vindkraftkompetens. Om satsningen kan generera industriell produktion i regionen ses det som positivt. Härvid har storleksordningen på anläggningen betydelse.

För att fånga upp ungdomars intresse för vindkraft är en idé att gymnasieskolan i Piteå och högstadiet i Sjulnäs kan engageras kring vindkraftsfrågan.

Även betydelsen av samhällsservice för en levande bygd har lyfts fram i referensgrupperna. Skolan och affären har idag små elev- respektive kundunderlag. Fler arbetstillfällen i bygden kan bidra till att stärka underlaget för dessa viktiga samhällsfunktioner.

Samtidigt som man ser intressanta möjligheter med vindkraftprojektet, ser man det som viktigt att undvika och minimera störningar, t.ex. i form av buller, skuggbildning och reflexer. Man ser det som viktigt med fotomontage så att man kan förstå hur stora verken är och hur de kommer att påverka befolkningen. Funderingar har bland annat framförts kring hur vilt och jakt i området kommer att störas och hur det är med risker för isbildningar.

Påverkan på tele-, mobil- och datakommunikation bör belysas.

I referensgruppsarbetet har idén med studieresa till andra vindkraftetableringar tagits upp liksom idén med pilotanläggningar i Markbygden för att komma igång med erfarenhetsuppbyggnad.

Sökandens kommentar: Bolaget ser det som mycket viktigt att bygdens befolkning är delaktiga och engagerade och ser bygdens invånare som en viktig resurs för uppbyggnad och drift av anläggningen. Därför är Markbygden Vind angelägen att vidmakthålla den positiva samverkan som rått sedan projektets start. Vi ser det också som angeläget att bygden kan dra nytta av projektet genom fler arbetstillfällen och större serviceutbud samt en av bygden föreslagen satsning på ett bygdemedelssystem.

Boende i Lillpite - Yttersta - Åträsk samt i Roknäs - Kalamark - Fagerheden - Önusberg

Nedan listas några av de synpunkter/frågor som har framkommit i samband med referensgruppsarbetet:

- Hur är det med isbildning? Det framförs att förhållandena vad gäller isbildning kan skilja sig mellan detta område och t.ex. Danmark.
- Planeras vindkraftverken att kopplas ihop med luftledningar?
- Vilken grad av skogsbruk kan bedrivas i området med vindkraftverk?
- Det rör sig mycket fåglar i området. Beaktas detta i projektet?

Ett initiativ som tagits upp i referensgrupperna är att sätta upp en utställning om vindkraftsprojektet i Stockbäcken respektive i Vischan i Lillpite.

Vidare har synpunkten framförts att det vore bra med information till ungdomar om vindkraftsprojektet och eventuella sommarjobb som det kan erbjuda.

Sökandens kommentar. Iskast från vindkraftverk förekommer under speciella, sällan förekommande väderförhållanden. Verken har ett system som gör att verken stannar när det bildas is. Största risken för iskast är när verken går igång igen. Avspärrningar förekommer inte runt vindkraftverk. Snarare handlar det om skydds zoner och att iaktta försiktighet vid de speciella väderförhållanden som kan orsaka isbildning. Risker med iskast behandlas vidare i MKB:n. Hur det fungerar i detta område

är också något som pilotprojekten syftar till att ge kunskaper om.

Ledningar till vindkraftverken försöker man i möjligaste mån gräva ner i vägbank. Vindkraftverkens vägsystem ger bättre tillgänglighet för skogsbruk i området.

Hur fågelivet i området påverkas beaktas i MKB:n.

Kartmaterial har tillsänts referensgrupperna för utställning om vindkraftprojektet på bygdegårdarna.

Lokal/regional företagsgruppering

Företagsgrupperingen består av representanter för ett antal företag i Piteå kommun, verkssamma bl.a. inom plast- och kompositindustri, betongtillverkning, el- och industrimontage, byggindustri och processmetallurgi. Huvudsyftet med gruppen är att ta vara på kommunens olika kompetenser för tillverkning och drift av anläggningen. Förutom transporter, vägbyggnad och betongtillverkning med tillhörande grustillverkning kan det med tillräckligt stor projektvolym bli aktuellt med tillverkning av delar av vindkraftverk i regionen.

Syftet är att skapa industriell utveckling i regionen och därmed också arbetstillfällen. Det handlar också om att företagen ska lära sig om vindkraft och klara ut hur de kan fungera som underleverantörer vid etablering av vindkraft i regionen. Det kan handla om allt från mindre delar i vindkraftverk, till rotorblad, fundament- och tornstillverkning.

Företagsgrupperingen ser det som viktigt att Enercon har en öppenhet för att samarbeta med lokala och regionala företag. Man påtalar t.ex. att det hos lokala och regionala företag finns en hel del viktig erfarenhet av att arbeta i kallt klimat, t.ex. kopplat till gjutning, uppförande av torn, vägar, transporter, plogning etc. Företagen har också lyft fram idéer till kommunen kring t.ex. tänkbara lokaler där man kan lägga industrier.

Sökandens kommentar: Bolaget ser det som mycket positivt om kommunens och regionens företag kan medverka i tillverkning, anläggning och drift av vindkraftsparken i Markbygden.